

“Druvas” redakcijā viesojās Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta (VUGD) Vidzemes reģiona brigādes Cēsu daļas inspektore LĪGA RATNIECE, lai atbildētu uz lasītāju jautājumiem par ugunsdrošību, par aktualitātēm.

■ LĪGA RATNIECE.

Foto: NO ALBUMA

- Plaši tiek atgādināts par 2020.gada 1.janvāri, kad mājokļos jābūt uzstādītiem dūmu detektoriem. Tā ir obligāta prasība?

- Jā, šī prasība ir ierakstīta Ugunsdrošības noteikumos, kuri jāievēro visiem, tātad tā ir obligāta prasība.

- Kāpēc šāda prasība? Visu laiku varējām iztikt, tagad – obligāti.

- Nav jau tā, kas prasība būtu parādījusies tikai tagad. Minētie Ugunsdrošības noteikumi izstrādāti jau 2016.gadā. Tikai bija atruna, pārejas laiks, lai sakārtotu un izpildītu prasības. Pagājuši vairāk nekā trīs gadi, un tagad dūmu detektori ir obligāti. Jau vairākus gadus par to runāts, uzsvērti ieguvumi. Arī citās valstīs ir šādas prasības. Piemēram, Igaunijā dūmu detektori ir obligāti jau vairākus gadus, un statistika rāda, ka pēc prasību ieviešanas bojā gājušo skaits būtiski samazinās.

Jāsaprot, ka dūmu detektora galvenais uzdevums ir brīdināt mājās dzīvojošos par radušos piedūmojumu. Detektors uguni nenodzēsīs, bet ļaus cilvēkiem operatīvāk reaģēt un glābt dzīvību. Tas īpaši svarīgi naktī, jo guļot cilvēks dūmu smaku nejutīs un nepamodīsies. Dūmu detektors ar skaņas signālu brīdinās, ka radies piedūmojums, cilvēks spēs pamosies, izglābt sevi, savu ģimeni un operatīvāk izsaukt ugunsdzēsējus glābējus, varbūt pat saviem spēkiem likvidēt uguns perēkli. Gadījumos, kad mājoklī neviena nebūs, paliek cerība, ka ugunsgrēka autonomā detektora spalgo signālu izdzirdēs kaimiņi un izsauks

ugunsdzēsējus glābējus.

Analizējot VUGD statistiku par ugunsgrēkiem dzīvojamajās ēkās, redzams, ka aptuveni puse ugunsgrēkos bojāgājušo miruši nevis no fiziskiem apdegumiem, bet no saindēšanās ar toksiskiem produktiem, kas rodas, sadegot mājoklī esošajiem sadzīves priekšmetiem un mēbelēm. Pie tam lielākā daļa bojāgājušo nosmakuši dūmos vai sadeguši, atrodoties savās guļamistabās.

Statistika rāda, ka gadījumā, ja mājoklī ir dūmu detektors, iespēja izglābties palielinās par 75 procentiem.

- Te droši vien vērts piebilst, ka šis būs aspekts, ko ņems vērā apdrošinātāji. Ja notiks kāda ugunsnelaime un izrādīsies, ka dūmu detektors nav bijis uzstādīts, apdrošinātāji var atteikties izmaksāt atlīdzību. Iespējams, ka apdrošinātāji, pirms slēgs līgumu, ieradīsies pārbaudīt, vai šis ugunsdrošības prasības ievērotas.

Lasītāji satraucas, ka nemācēs dūmu detektorus uzstādīt, ka tas ir sarežģīti, bija pat jautājums, vai nav jāvelk vadi, bet mājoklis tikko izremontēts.

- Dūmu detektora uzstādīšanu var veikt ikviens, tur nevajag ne īpašas iemaņas, ne instrumentus, arī vadi nav jāvelk. Protams, var jau uzstādīt pamatīgāku signalizāciju, tādā gadījumā uzstādīšana ir sarežģītāka, bet mēs runājam par autonomajiem dūmu detektoriem, ko var piestiprināt vai nu ar divām skrūvēm, vai abpusējo līmlentu. Reizi gadā jānomaina baterija/krona, un viss. Atkarībā no baterijas šis periods var būt īsāks vai garāks. Tas sākumā signalizē, ka baterija sāk iztukšoties, ja to nepieņems, detektors sāks skaļi kaupt.

Uzstādīšana, ekspluatācija vienkārša, katram dūmu detektoram līdzī nāk instrukcija valsts valodā.

- Kāds no zvanītājiem gan sūdzējās, ka šīs instrukcijas esot nesaprotamas, tur minēti nesaprotami termini, vārdi, acimredzot tulkoti ar kādu datorprogrammu. Valstī nevar kaut kā noteikt vienotas prasības?

- Katram ražotājam savas prasības, mēs to nevaram ietekmēt. Piekrītam, ka ir problēma ar dažādajām instrukcijām, kuru tulkojums atkarīgs no ražotāja vai izplatītāja, cik viņš tam pievērs uzmanību.

- VUGD ir pārbaudījis, testējis kādus detektorus? Kā cilvēkam izvēlēties, kurš būs labāks?

- Testējuši neesam, un no mūsu puses nebūtu pareizi kaut ko ie-

teikt, jo tad pārmetīs, ka lobējam kādu ražotāju. Pirmkārt, jābūt CE marķējumam un informācijai par atbilstību Eiropas standartam EN 14604, kas apliecina, ka detektors ir atbilstošs. Vienkāršākie dūmu detektori maksā līdz desmit eiro, lai gan var pieļaut, ka, tuvojoties termiņam, kad detektori būs obligāti, cena veikalos varētu augt.

- Kur vislabāk novietot, un cik detektoriem jābūt?

- Ideālā variantā – pa vienam katrā telpā, kurā uzturas mājokļa iemītnieki un kurā tie veic kādus saimnieciskus darbus – proti, vietās, kur potenciāli iespējama ugunsgrēka izcelšanās, kā arī guļamistabās. Pati minimālākā prasība – viens ugunsgrēka autonomais detektors uz dzīvokli, bet privātmājā – vismaz viens katrā stāvā. Vispiemērotākā vieta būtu gaitenā priekš durvīm, jo dūmi ceļas augšup, griestu virzienā, un tur koncentrējas.

- Ugunsdrošības noteikumos arī minēts, ka privātmājās no nākamā gada jābūt ugunsdzēsīmajam aparātam?

- Jā, no nākamā gada privātmājā jābūt vismaz vienam ugunsdzēsības aparātam. Aicinām pievērst uzmanību marķējumam, aparāta dzēstspējai jābūt vismaz 21A 113B. Ieteicams to novietot tuvāk izejai, nevajadzētu ar kaut ko aizkraut, lai tas ir brīvi pieejams.

- Ja katla māja pagrabā, varbūt drošāk turēt tur?

- Bet, ja tur būs sākusies degšana, netiksiet tam klāt. Tādā gadījumā var iegādāties divus un vienu turēt pagrabā. Skaits jau nav ierobežots, noteiktas ir minimālās prasības – ēka jānodrošina ar vismaz vienu ugunsdzēsības aparātu.

Vēl iesakām mājās turēt ugunsdzēsības pārklāju, ko var izmantot nelielu ugunsgrēku dzēšanai, piemēram, ja uz plīts kaut kas aizdegas. Lai nav jāizmanto ugunsdzēsības aparāts, kas atstās lielākas pēdas.

- VUGD minējis, ka ir pirmie sodītie par tvaika nosūcēju ievadīšanu ventilācijas šahtās. Tas attiecas uz visiem mājokļiem?

- Ja ir elektriskā plīts, tad šo mājokļu saimniekiem tas nav aktuāli. Šī prasība īpaši attiecas uz mājokļiem, kuros izmanto dabas gāzi, kas ir viegla un ceļas augšup. Tāpēc svarīgi, lai būtu ventilācijas šahta, kur gāzei aizplūst, lai tā nav aizsprostota ar tvaika nosūcējiem. Balonu gāze ir smagāka, tā nosēdīsies apakšā, bet, ja būs dabīgā ventilācija, tā mainīs gaisu

UZZIŅAI

Latvijas Administratīvo pārkāpumu kodeksā par ugunsdrošības prasību pārkāpumiem fiziskām personām paredzēts sods no 30 līdz 280 eiro.

Ministru kabineta "Ugunsdrošības noteikumi" nosaka, ka no 2020.gada 1.janvāra:

■ jāuzstāda dūmu detektori visos mājokļos un privātmājās, vasarnīcās, dārza mājās;

■ savrupmājas, arī dvīņu un rindu mājas, kurās katram dzīvoklim ir savs jumts un sava atsevišķa ieeja, jānodrošina ar ugunsdzēsības aparātu.

telpā, palīdzot aizplūst arī tai.

Te gribas piebilst, ka cilvēki it kā pēkšņi attapušies, ka ir šāda prasība, bet tas tika pieņemts ar Ugunsdrošības noteikumiem, kas stājās spēkā 2016.gada 1.septembrī. Tika atrunāts, ka prasības par ventilāciju stāsies spēkā no 2019.gada, tā ka laiks bija sagatavoties un novērst neatbilstības.

Var atgādināt, ka Ugunsdrošības noteikumi arī nosaka, ka dabīgās ventilācijas kanālu pārbauda un tīra ne retāk kā reizi piecos gados, bet, ja objektā ir gāzes aparāts, – ne retāk kā reizi trijos gados.

- Cilvēki vairāk sāk domāt par ugunsdrošību savos mājokļos?

- Grūti pateikt, tas atkarīgs no katra paša. Saņemam iesniegumus no daudzdzīvokļu mājām, kur cilvēki vēlas, lai pārbaudām ugunsdrošību koplietošanas telpās. Tas liecina, ka cilvēkiem tas svarīgi.

Tiekoties ar bērniem skolās, ir redzama tendence, ka arvien vairāk mājās, dzīvokļos ir uzstādīti dūmu detektori. Ir prieks par jaunām ģimenēm, kas par to tiešām domā, un, ja ir jāizpilda kādas ugunsdrošības prasības, viņi to arī dara. Grūtāk ar gados vecākiem cilvēkiem, kuri turas pie pārliecības, ka līdz šim iztikuši, tad iztiks arī turpmāk.

Jāsaprot, ka ugunsdrošības noteikumu prasības iet līdzī laikam, jo tagad mājās visiem ir neskaitāmas elektroierīces, aug slodze tīklos, kas var novest pie ugunsnelaimes. Šie noteikumi izstrādāti un prasības noteiktas, lai vide mums katram apkārt kļūtu drošāka.

- Ugunsdrošības noteikumos, šķiet, bija arī prasība par obligātu elektroinstalācijas pārbaudi kaut kādā laika posmā.

- Jā, reizi desmit gados jāveic elektroinstalācijas pretestības mērījumi, kontaktu kvalitātes pārbaudes, kurās ar termokamerām pārbauda, vai kontaktos vai elektrosadales skapī notiek silšana vai

ne. Tas jā dara gan dzīvokļos, gan privātmājās. Ja privātmājā ir gāzes apkure, šai telpai pārbaude jāveic reizi gadā.

- Tas droši vien ir maksas pāsākums, kurš nav lēts.

- Viss atkarīgs, kā to rēķina. Vienā svaru kausā ir šī summa, kas tam jāatvēr, bet otrā – mājokļa drošība un, iespējams, paša un līdzcilvēku dzīvība.

- Bija informācija, ka Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienests no 1.augusta līdz 31. oktobrim visā valstī veiks dzīvojamo māju iedzīvotāju aptauju un konsultēs par ugunsdrošību dzīvesvietās. Mūsu pusē konsultācijas jau sākušās?

- Cēsu daļā tikko esam sākuši. No šīm vizītēm nevajag baidīties, mērķis nav sodīt, bet konsultēt un izglītēt, tāpēc aicinām izmantot iespēju un uzdot interesējošos jautājumus, jo neskaidrību joprojām ir daudz. Šī ir iespēja kopīgi padarīt vidi ugunsdrošāku. Mums arī interesanti zināt, cik daudz cilvēki zina par ugunsdrošību.

Šogad pārsvarā apciemosis cilvēkus pilsētā un apkārtējās teritorijās. Vizītes notiks darba dienu vakarpusē vai brīvdienās, tajās dosies daļu, posteņu komandieri un inspektori. Bet, ja kādam ir jautājumi, nav jāgaida, ka pie viņa iegriezsimies, jo visos mājokļos nevaram pabūt, var droši darba dienās nākt uz Cēsu daļu pie inspektoriem, kuri labprāt atbildēs uz jautājumiem. Var arī zvanīt uz mūsu tālrunu numuriem 67439162, 67439163, 67439165, un, ja vien būsim uz vietas, labprāt atbildēsim.

Aktīvāk turpinām saziņu arī ar māju apsaimniekotājiem, esmu gatava piedalīties viņu rīkotajās iedzīvotāju sanāksmēs, lai pastāstītu aktuālo, atbildētu uz jautājumiem. □

PIECI JAUTĀJUMI PAR DŪMU DETEKTORIEM

1. Kas ir dūmu detektors?

- Dūmu detektors ir neliela ierīce, kas ar spalgas skaņas signāla palīdzību ziņos, ja tavā mājoklī būs izveidojies ugunsgrēka radīts sadūmojums.

2. Kādēļ tas vajadzīgs?

- Izceļoties ugunsgrēkam, visu izšķir sekundes, jo uguns ļoti strauji izplatās. Reaģējot uz ugunsgrēka radušos sadūmojumu, dūmu de-

tektors ar ilgu un skaļu signālu brīdinās par izcēlušos nelaimi – tas pievērsīs cilvēku uzmanību, ļaus pašam izglābties un izsaukt ugunsdzēsējus glābējus.

3. Kur var iegādāties dūmu detektorus?

- Dūmu detektorus var iegādāties elektropreču, saimniecības preču, specializētajos ugunsdrošības aprīkojuma veikalos, kā arī

pārtikas preču lielveikalos.

4. Kas jāievēro, izvēloties dūmu detektoru?

- Uz dūmu detektora korpusa jābūt izvietotam "CE" marķējumam un informācijai par atbilstību Eiropas standartam EN 14604. Komplektā jābūt pievienotai instrukcijai valsts valodā. Vienkāršākie dūmu detektora modeļi maksā vidēji no 5 līdz 10 eiro.

5. Vai es pats varu uzstādīt dūmu detektoru?

- Dūmu detektora uzstādīšana ir ļoti vienkārša: griestos jāizurbj pāris nelieli caurumi, un detektors jāpiestiprina ar ierīces komplektā ietilpstošo dībeļu un skrūvju palīdzību. Vēl vienkāršāks variants ir dūmu detektora piestiprināt ar abpusējo līmlenti.

Lappusi sagatavojis JĀNIS GABRĀNS

Projektu finansē Mediju atbalsta fonds no Latvijas valsts budžeta līdzekļiem

MAF Mediju atbalsta fonds